

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ПАРТНЕРСЬКИХ ВЗАЄМИН ІЗ БАТЬКАМИ УЧНІВ

4. Zakon Ukrainy "Pro osvitu" [Law of Ukraine "On Education"]. Available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> [in Ukrainian].

5. Kontseptsiiia Nova ukrainska shkola [The concept of the New Ukrainian School]. Available at: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkol> [in Ukrainian].

6. Nova ukrainska shkola: osvitnia prohrama pochatkovoї shkoly naukovo-pedahohichnoho proiektu "Intelekt Ukrainy" tsykl I (1–2 klasy) [New Ukrainian school: the educational program of the elementary school of the scientific and pedagogical project "Intellect Ukraine" cycle I (grades 1–2)]. Available at: https://intellectukraine.org/files/Naukova_ta_metodychna_baza_2018_2019/01%20Navchalni_programy_2018_2019/Osvitnya_programa_2018.pdf [in Ukrainian].

7. Prohrama dlia zakladiv zahalnoi serednoi osvity [Program for institutions of general secondary education]. Available at: [https://vseosvita.ua/library/zmist-osvitnoi-galuzi-](https://vseosvita.ua/library/zmist-osvitnoi-galuzi-prirodoznavstvo-u-strukturi-derzavnogo-standartu-pocatkovoi-zagalnoi-osviti-35548.html)

[prirodoznavstvo-u-strukturi-derzavnogo-standartu-pocatkovoi-zagalnoi-osviti-35548.html](https://vseosvita.ua/library/zmist-osvitnoi-galuzi-prirodoznavstvo-u-strukturi-derzavnogo-standartu-pocatkovoi-zagalnoi-osviti-35548.html) [in Ukrainian].

8. Ya doslidzhuiu svit: pidruchnyk dlia 1 klasu zakladiv zahalnoi serednoi osvity (2018). [I explore the world: a textbook for the 1st grade of general secondary education institutions]. (in 2 parts): Part 2. (Eds.). O.L. Ishchenko, O.M. Vashchenko, L.V. Romanenko, K.A. Romanenko, O.M. Klishch. Kyiv, 102 p. [in Ukrainian].

9. Ya piznaiu svit ukrainska mova (2019). Matematyka 2 klas: zoshyt z drukovanoiu osnovoiu. Tyzhden 10 [I will learn the world of the Ukrainian language. Mathematics 2nd grade: a notebook with a printed base. Week 10]. (Eds.). I.V. Havrysh, L.M. Bulakhova, H.O. Zhuk, S.O. Dotsenko, H.O. Kalynovska, T.V. Shpit. Kharkiv, 72 p. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 07.06.2024

УДК 378.091.011.3-051:37.064.1

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.304350>

Надія Щербакова, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри педагогіки,
Бердянського державного педагогічного університету

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ПАРТНЕРСЬКИХ ВЗАЄМИН ІЗ БАТЬКАМИ УЧНІВ

У статті здійснено аналіз проблеми професійної підготовки майбутніх педагогів до встановлення партнерських взаємин із батьками учнів. Запропоновано здійснювати вивчення змістового модуля "Організація партнерських взаємин вчителя з батьками учнів" у межах обов'язкової навчальної дисципліни педагогіка шляхом створення визначених педагогічних умов (стимулювання ціннісно-мотиваційного та відповідального ставлення до взаємин із батьками на засадах педагогіки партнерства, використання інноваційних форм і методів навчання (перевернуте навчання, професійні ігри та ігрові ситуації)). Доведено, що такий підхід забезпечує ознайомлення майбутніх учителів з особливостями налагодження партнерських взаємин із батьками учнів, а також практичну підготовку студентів до впровадження здобутого досвіду в майбутній професійній діяльності.

Ключові слова: підготовка майбутніх учителів; партнерські взаємини; педагогічні умови; підготовка здобувачів вищої педагогічної освіти до встановлення партнерських взаємин із батьками учнів.

Літ. 10.

Nadiya Scherbakova, Ph.D. (Pedagogy),
Associate Professor of the Pedagogy Department,
Berdyansk State Pedagogical University

PEDAGOGICAL CONDITIONS OF THE PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE TEACHERS FOR PARTNERSHIPS WITH STUDENTS' PARENTS

This article analyzes the issue of professional training of future teachers for establishing partnerships with parents in the educational process of the New Ukrainian School. It is determined that the partnership relations of teachers with parents of pupils are one of the priority directions of development of pedagogical science, which is actively investigated by modern scientists.

On the basis of the analysis of scientific literature and own pedagogical experience, a special organization for studying pedagogical disciplines is proposed by means of selecting a special module and creating necessary pedagogical conditions for its mastering by students. Thus, purposeful work on mastering the content module "Organization of partnership relations between a teacher and parents of pupils" is considered within the framework of studying the compulsory academic discipline pedagogy. It is determined that the work will be effective if appropriate pedagogical conditions are created, which will ensure that future teachers are familiarized with the peculiarities of establishing partnerships with parents of pupils, the motivation of higher pedagogical education seekers to this kind of activity is carried out, and their preparation for the implementation of the acquired experience in their future profession is ensured.

Such pedagogical conditions were determined: stimulating value-motivational and responsible attitude to relations with parents on the principles of pedagogy of partnership, as well as the use of interactive forms and methods of teaching (flipped learning, case study method, professional games and game situations). It is proved that the study of the defined

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ПАРТНЕРСЬКИХ ВЗАЄМИН ІЗ БАТЬКАМИ УЧНІВ

content module by means of creating appropriate pedagogical conditions ensures dynamic interaction of the teacher – educational information – students. This allowed to stimulate and organize the active independent cognitive activity of future teachers in the process of mastering the necessary information on the problem of partnership relations, as well as to develop the necessary skills for forming teachers' readiness to ensure partnership relations with parents of pupils in their future professional activity.

Keywords: training of future teachers; partnership relations; pedagogical conditions; training of higher pedagogical education seekers for establishing partnerships with parents of pupils.

Вступ. У сучасній психолого-педагогічній науці однією з актуальних є проблема професійної підготовки майбутніх учителів до реалізації педагогіки партнерства в освітньому процесі Нової української школи. Науковці (Н. Басюк, Н. Бібік, А. Бугайчук, Г. Кравченко, Л. Кудрик та інші) звертають увагу на те, що партнерські взаємини є важливим фактором створення комфортного освітнього середовища, яке спонукатиме, мотивуватиме й забезпечуватиме формування у здобувачів освіти життєвих цінностей та ключових компетентностей, необхідних для успішної самореалізації. При цьому наголошується, що партнерство – це чітко визначена система взаємин усіх учасників освітнього процесу (учнів, батьків, учителів, управлінців), на основі добровільності, поваги, рівноправності та взаємодопричинності. Особливого значення надається організації відповідних взаємин між учителем і батьками.

Батьки – це люди, які перебувають поряд із дитиною з перших днів її життя. Вони забезпечують умови для її фізичного, духовного, інтелектуального, трудового, а також культурного та соціального розвитку. Проте батьки часто відчують труднощі, адже вони, під час здійснення процесу виховання переважно керуються власним досвідом, нерідко фрагментарними знаннями про особливості виховання дитини. Саме тому вони мають потребу в цілеспрямованому та систематичному підвищенні педагогічних знань і особливостей їх використання в різних життєвих ситуаціях, а в цьому їм може й повинен допомогти вчитель. З іншого боку, батьки, як ніхто інший, знають свою дитину, мають значний досвід щодо її виховання і можуть поділитись ним з учителем. Адже що більше педагог знатиме про особливості кожного школяра, про характер взаємин членів родини, про традиції сімей, то легше йому буде зрозуміти вихованців та добирати доцільні способи для організації освітнього процесу, забезпечення повноцінного розвитку й становлення особистостей школярів: самостійних, цілеспрямованих, творчих, морально досконалих. Тобто, якісна організація освітнього процесу, в якому забезпечуватиметься повноцінний розвиток учнів, значною мірою залежить від єдності поглядів та співпраці вчителя з батьками. Відповідно учні, їхні батьки та вчителі в сучасній педагогіці характеризуються як рівноправні учасники освітнього процесу, яких об'єднують спільні цілі та прагнення й

відповідальність за результат.

Метою статті є теоретичний аналіз проблеми партнерських взаємин вчителя й батьків та виявлення впливу визначених педагогічних умов на якість підготовки майбутніх учителів до партнерських взаємин з батьками.

Результати та дискусія. Аналіз психолого-педагогічних досліджень свідчить, що визначену проблему вивчають психологи та педагоги (Т. Бабко, О. Банах, І. Бех, Н. Бугаєць, О. Буздуган, В. Ковальчук, О. Матвієнко, Н. Синельникова, У. Шостак, А. Шульга та інші). Науковці переконують, що від її ефективного розв'язання значною мірою залежить якість освітнього процесу в сучасних закладах освіти.

У працях багатьох науковців (І. Андрощук, В. Дідух, М. Єпіхіна, Г. Коберник, О. Коберник, Л. Куземко, Н. Щербакова, Л. Ярошук та інші) розглядається передовсім сутність та зміст партнерських взаємин вчителя з батьками, розкривається їхня важливість для організації освітнього процесу. Автори доводять, що встановлення партнерських взаємин між учителем і батьками буде можливим лише тоді, коли вчитель матиме відповідну підготовку до такого виду педагогічної діяльності й на достатньому рівні володітиме відповідними знаннями та володітиме практичним досвідом, необхідним для організації партнерства. При цьому в дослідженнях наголошується на особливому значенні позитивної мотивації усіх суб'єктів освітнього процесу на спільну діяльність, що допоможе учням відчувати себе більш впевнено й забезпечить їхній гармонійний розвиток [1; 3; 4; 5; 6; 9].

У цьому контексті актуальними є наукові розвідки, у яких учені акцентують увагу на сучасних аспектах розв'язання визначеної проблеми: використання інтерактивних форм роботи й інформаційно-комунікаційних технологій [9]; шляхом формування їх мотивації, знань, практичних умінь щодо роботи з професійним блогом [8]; дотримання відповідних принципів організації взаємодії викладача і студентів, а також використання партиципативних методів [2] та інші.

Аналіз обраної проблеми засвідчив, що вона активно досліджується й науковці прагнуть відшукати способи підготовки таких фахівців, які зможуть якісно вирішувати її конкретні аспекти. На нашу думку, одним із таких способів може бути робота, яка організовується під час опанування

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ПАРТНЕРСЬКИХ ВЗАЄМИН ІЗ БАТЬКАМИ УЧНІВ

студентами циклу професійно спрямованих дисциплін, однією з яких є педагогіка. У процесі її вивчення нами було розроблено програму спеціального модуля “*Організація партнерських взаємин вчителя з батьками учнів*”, метою якого було ознайомлення здобувачів педагогічної освіти з особливостями налагодження партнерських взаємин із батьками учнів, забезпечення їх мотивації до такого виду роботи, підготовка до практичного застосування у майбутній професійній діяльності.

Під час опанування цього модуля студенти отримували конкретні знання про сутність та зміст партнерської взаємодії, а також оволодівали вміннями передбачати, моделювати, організовувати, аналізувати спільну діяльність учителя та батьків. У результаті майбутні вчителі опановували такими поняттями: “взаємини”, “співпраця”, “педагогіка партнерства”, “спільні форми взаємин батьків й учителів”, “комунікативні засоби (вербальні й невербальні) спілкування з батьками”. Це дозволяло їм краще *розуміти* принципи і напрями організації взаємин з батьками, усвідомлювати сутність та структуру соціального партнерства, опановувати вміннями здійснювати рефлексивні дії. Крім того, здобувачі освіти оволодівали сучасними методами, формами налагодження взаємин між учителем та батьками й моделювали їх реалізацію в освітньому процесі. Таким чином, під час вивчення спеціального модуля здійснювалась теоретична, методична та практична підготовка майбутніх педагогів до партнерських взаємин із батьками учнів.

Для розв’язання винесеної на обговорення проблеми було визначено педагогічні умови, які ми розглядали чинниками організації освітнього середовища, в якому забезпечувалося формування мотивації, відповідних знань та умінь. Такими умовами були: стимулювання ціннісно-мотиваційного та відповідального ставлення до взаємин із батьками на засадах педагогіки партнерства; використання інноваційних форм та методів навчання – перевернуте навчання, професійні ігри та ігрові ситуації.

На початку вивчення модуля важливим було стимулювати в майбутніх учителів ціннісно-мотиваційне та відповідальне ставлення до взаємодії з батьками на засадах педагогіки партнерства. Ми вважали, що таке ставлення можна сформувати в студентів лише тоді, коли взаємини між учасниками освітнього процесу (викладачем і студентами, а також студентів між собою) характеризуватимуться як партнерські. Тому в межах вивчення всього курсу “Педагогіка” й спеціального модуля “Організація партнерських взаємин вчителя з батьками учнів”, зокрема, взаємини викладача зі студентами базувалась на встановленні довірливого, гуманного ставлення один до одного. Такий підхід забезпечував формування позитивної мотивації,

підвищення пізнавальної активності і самостійності здобувачів освіти, розвиток якостей, які сприяли свідомому залученню особистостей майбутніх учителів до творчої перетворювальної діяльності як передумови оптимізації їх професійно-педагогічної підготовки до встановлення партнерських взаємин із батьками. При цьому увага приділялась фаховому становленню кожного здобувача вищої педагогічної освіти. Реалізувати такий підхід дозволяло залучення студентів до активної самостійної роботи, яка була важливим засобом організації навчального пізнання та творчого підходу до застосування здобутого досвіду майбутніми вчителями. Організуючи самостійну роботу використовували завдання, які моделюють майбутню професію та завдання підвищеної складності, здійснювали своєчасний контроль та урізноманітнювали форми й методи роботи [7]. Завдяки організації самостійної роботи в студентів формувалися мотивованість, відповідальність, креативність, організованість, ініціативність, рефлексивні вміння. Самостійна робота використовувалась як важливий компонент освітнього процесу й забезпечувала підвищення активності здобувачів освіти під час їх підготовки до аудиторних занять.

Одним із прикладів такої активізації була методика перевернутого класу, яка розглядалась нами як форма активного навчання й надавала можливість підвищувати результативність процесу пізнання. Логіка вивчення теоретичного матеріалу була дещо змінена. Так, студентам пропонувалось на аудиторні лекційні заняття приходити вже теоретично підготовленими. Для цього викладачем на початку вивчення теми надавалась тільки настановча інформація й рекомендувалось самостійно опрацювати конкретні джерела інформації та підготуватись до подальшого їх обговорення. Отже, здобувачі освіти самостійно вивчали навчальний матеріал (опрацьовували статті з документів, монографій, наукових статей, блогів учителів, переглядали відповідні відеоматеріали тощо), а потім на аудиторному занятті обговорювали матеріал із застосуванням інтерактивних методів навчання. Така робота дозволяла удосконалювати в майбутніх учителів уміння самостійно опрацьовувати та шукати навчальну інформацію, систематизувати її, обирати відповідну форму представлення перед аудиторією.

Цінність такої форми роботи полягала у можливості оптимально використовувати навчальний час в процесі аудиторних занять, на яких студенти обговорювали здобутий досвід. При цьому в них формувались важливі практичні вміння взаємодіяти один з одним, перевірити здобуті знання, моделювати їх застосування в майбутній професійній діяльності. До виконання завдань мотивувало сту-

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ПАРТНЕРСЬКИХ ВЗАЄМИН ІЗ БАТЬКАМИ УЧНІВ

дентів і те, що для презентації матеріалу вони використовували сучасні цифрові інструменти, зокрема такі як інтерактивна дошка Padlet, додаток Canva та ін. Ці зручні й прості у використанні веб-сервіси здобувачі освіти застосовували для зберігання і представлення своїх напрацювань з проблеми партнерської взаємодії з батьками. Також вони допомагали залучати студентів до колективної діяльності. Такий підхід до організації навчального процесу забезпечував глибоке вивчення майбутніми вчителями теоретичного матеріалу, проникнення в його сутність, усвідомлення й осмислення взаємозв'язків.

Особлива увага приділялась використанню прийомів графічної організації навчального матеріалу. Передбачали, що форми візуального відображення допомагають студентам об'єктивувати процес пізнання, зробити його наочним, зримим. Це дозволяло здобувачам освіти, з одного боку, оцінити власний рівень розуміння проблеми, а з іншого, викладач отримував інформацію про ступінь засвоєння ними певної теми. Графічне представлення навчального матеріалу у вигляді таблиць, схем, кластерів тощо також розглядалось як інструмент для формування навичок ефективного критичного мислення.

Варто наголосити, що під час таких навчальних занять роль викладача значно змінювалась, він виступав фасилітатором, консультантом, який заохочував майбутніх педагогів до дискусійного обговорення проблеми організації партнерської взаємодії з батьками. Це уможливило активізувати навчально-пізнавальну діяльність студентів, стимулювало їх загальний педагогічний розвиток, створювало умови для самовдосконалення. У процесі проведення таких занять вдалося отримати стабільне підвищення рівня мотиваційної компетентності за рахунок зростання пізнавального інтересу, усвідомлення значущості навчального матеріалу, зростання прагнення до творчості й самоосвітньої діяльності.

У процесі підготовки здобувачів вищої педагогічної освіти до взаємин з батьками на засадах педагогіки партнерства, приділяли увагу такій важливій формі роботи, як батьківські збори. При цьому наголошували на застосуванні сучасних підходів (круглий стіл, святкове зібрання, онлайн-конференції, онлайн-консультації тощо). Оскільки сьогодні неможливо уявити життя без мережі Інтернет і соціальних мереж, то студентам пропонувалось дослідити особливості їх використання для просвіти батьків й налагодження партнерських взаємин. Одним із таких шляхів є нетворкінг – інтерактивна форма просвіти родин. Зокрема, майбутні вчителі шукали відповіді на питання про те, у чому зручність такої форми роботи, чи дійсно це допоможе

оптимізувати взаємодію з батьками на сучасному етапі розвитку системи освіти; у чому переваги нетворкінгу, які можливості мають соцмережі щодо організації спілкування з батьками учнів; які форми роботи з батьками в соціальних мережах можна використати для залучення їх до партнерських взаємин (онлайн-консультації, обговорення, анкетування, конкурси, фотовиставки, вебінари, майстер-класи тощо)?

Результатом творчої роботи студентів стали ґрунтовні напрацювання про те, що застосування нетворкінгу має потужні можливості для налагодження довірливих зв'язків із батьками учнів і допоможе в організації партнерських взаємин усіх учасників освітнього процесу (вчитель, учні, батьки). Студенти усвідомлювали, що через діалог, різноманітність способів налагодження контакту з батьками є можливість поліпшити взаємини з сім'ями, підвищити їхню педагогічну культуру шляхом обговорення відеороликів, постів, розміщених на різних освітніх платформах; поглибити та розширити знання батьків про можливість спільного позитивного впливу на виховання дитини тощо.

З метою узагальнення й систематизації вивченого використовували такі інтерактивні методи, як мікрОВикладання і аналіз педагогічних ситуацій. Метод мікрОВикладання використовували, як правило, під час розв'язування педагогічних задач з типовими й нетиповими ситуаціями. Під час роботи над ними студенти встановлювали правильну послідовність дій учителя, доводили, чому саме так вони думають, добирали необхідні аргументи й науково обґрунтували свої рішення. Така робота сприяла розвитку когнітивної складової пізнавальної сфери студентів, а саме – динамічної системи знань щодо організації взаємин із батьками на засадах педагогіки партнерства. При цьому вони інтегрували знання з різних навчальних дисциплін. Так, їм, наприклад, пропонували вирішити такі педагогічні ситуації: у вашому класі є обдарована дитина, поясніть батькам, як потрібно розвивати її таланти...; мама учня (учениці) висуває претензії Вам, як класному керівникові щодо недостатньої уваги її дитині під час уроків... Ваші дії.

З метою розвитку зовнішньої педагогічної техніки здобувачам освіти пропонували описати й пояснити, якою має бути їх вербальна й невербальна поведінка під час взаємодії з учасниками освітнього процесу. Не менш важливим було завдання спрогнозувати характер бажаної реакції з боку батьків, продумати способи спонукання їх до необхідної реакції за допомогою голосу, темпу, інтонації, міміки, жестів тощо.

Наприклад, студентам пропонували такі ситуації: уявіть, що вам на початку навчального року необхідно звернутися до батьків із метою залу-

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ПАРТНЕРСЬКИХ ВЗАЄМИН ІЗ БАТЬКАМИ УЧНІВ

чення їх до обговорення проблеми встановлення певних правил у класі; або звернутись до батьків учнів щодо завершення навчання в першому семестрі; чи повідомити батькам про радісні (або сумні) події з життя класу тощо. Такі вправи були дуже корисними, оскільки дозволяли майбутнім учителям відчувати труднощі в побудові висловлювання: стилістичні, лексичні, поведінкові та інші. Вони мали можливість усвідомити те, що відтворювати висловлювання, яке повинно мати відповідний вплив на батьків (людей, які люблять свою дитину, хочуть їй допомогти, мають власний життєвий досвід, але недостатньо озброєні психолого-педагогічними знаннями тощо) є досить складним завданням.

У процесі проведення відповідної роботи створювались умови для того, щоб у студентів розвивались рефлексивні вміння. Під рефлексією зазвичай розуміють здатність особистості аналізувати власні дії, а також порівнювати їх з відчуттями, думками, намірами інших учасників взаємин. Наприклад, для вчителя важливо розуміти, як до нього, до його педагогічних дій, ідей ставляться батьки; або, як сприймають і як оцінюють його дії учні та батьки в конкретній ситуації. Передбачалося, що поступове оволодіння рефлексією дозволить майбутнім педагогам вчасно коригувати свою професійну поведінку, удосконалити спілкування з батьками, перебудувати зміст взаємин тощо. У контексті рефлексії найвиразніше виявляється і взаємозв'язок елементів спілкування: сприйняття – обмін інформацією – взаємодія.

Щоб діяльність студентів була упорядкованою, свідомою і систематичною їм було запропоновано фіксувати отриманий досвід і наприкінці вивчення модуля підготувати звітну інформацію “Моя підготовка до встановлення партнерських взаємин із батьками”. У ньому ставилося завдання відобразити інформацію про те, як студенти оцінюють свою діяльність, знання і вміння, психологічний і емоційний стани, що вони розглядають найближчої для себе найближчою метою. Майбутні вчителі під час аналізу і осмислення записів, оцінювали рівень своїх досягнень відповідно до мети вивчення такого змістового модуля. Зіставляючи записи, зроблені в різний період навчання, майбутні вчителі оцінювали успішність свого просування і проектували шляхи подальшої самореалізації.

Таким чином, підготовка майбутніх учителів до реалізації партнерських взаємин із батьками учнів потребує створення відповідних умов, в яких забезпечуватиметься мотивація і їхня зацікавленість проблемою партнерських взаємин, формування необхідних знань і практичних умінь для застосування на практиці ідей спільної діяльності з батьками щодо організації освітнього процесу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрощук І.В. Педагогічна взаємодія у професійній діяльності: навч. посіб. Хмельницький: ХНУ, 2017. 190 с.
2. Бобро А. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до педагогічного партнерства з суб'єктами освітнього процесу. *Наукові записки. Сер. Психолого-педагогічні науки (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя)*. 2024. № 4. С. 73–80. URL: <https://lkrp.nu.edu.ua/index.php/nz/article/view/1089>
3. Дідух В.В. Формування готовності майбутніх учителів початкової школи до взаємодії з учасниками освітнього процесу як актуальна проблема професійно-педагогічної освіти. *Теорія і методика професійної освіти*. 2020. Вип. 22. Т. 4. С. 31–134. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2020/22/part_4/28.pdf
4. Сліхіна М. Сутність та структура готовності майбутнього вчителя до партнерської взаємодії в початковій школі. *Педагогічна освіта: Теорія і практика. Психологія. Педагогіка*. 2022. № 38 (2). С. 36–43. DOI: <https://doi.org/10.28925/2311-2409.2022.386>
5. Коберник Г., Коберник О. Професійна підготовка майбутніх учителів до педагогічного партнерства з суб'єктами освітнього процесу. *Мультидисциплінарний міжнародний журнал “Vēda a perspektīvu”*. 2022. № 5 (12). С. 106–117. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vp/article/view/1576>
6. Куземко Л.В. Досвід формування готовності до партнерської взаємодії у майбутніх учителів початкових класів. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2021. № 78. С. 198–203. URL: <http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2021/78/37.pdf>
7. Петрук Л. Самостійна робота студентів у контексті формування професійних компетентностей майбутніх учителів. *Молодь і ринок*. 2023. № 1. С. 108–112. URL: <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/273460/270062>
8. Севастьяк М.С. Підготовка майбутніх учителів початкової школи до роботи з батьками в умовах змішаного та дистанційного навчання молодших школярів. *Наукові записки: зб. наук. ст.* Київ: Гельветика, 2022. Вип. CLIII (153). С. 137–147. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/38840>
9. Сінельникова Н. Підготовка майбутніх учителів початкової школи до педагогічної взаємодії з батьками засобами ІКТ. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2018. Т. 67. № 5. С. 226–238. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ITZN_2018_67_5_20
10. Щербакова Н., Ярошук Л. Професійна підготовка вчителя початкової школи до співпраці з батьками учнів. *Вісник Черкаського університету. Сер. Педагогічні науки*. 2023. № 2. С. 185–190. URL: <https://ped-ejournal.cdu.edu.ua/article/view/4814>

REFERENCES

1. Androshchuk, I.V. (2017). Pedagogical interaction in professional activity: training manual. [Pedagogical interaction in professional activity: training manual]. Khmelnytskyi, 190 p. [in Ukrainian].
2. Bobro, A. (2024). Preparation of future teachers of primary classes for pedagogical partnership with subjects

**ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО
ПАРТНЕРСЬКИХ ВЗАЄМИН ІЗ БАТЬКАМИ УЧНІВ**

tamy osvitnoho protsesu [Preparation of future primary school teachers for pedagogical partnership with the subjects of the educational process]. *Proceedings. Series Psychological and pedagogical sciences (Nizhyn State University named after Mykola Khogoly)*, No. 4, pp. 73–80. Available at: <https://lkr.ndu.edu.ua/index.php/nz/article/view/1089>. [in Ukrainian].

3. Didukh, V.V. (2020). Formuvannya hotovnosti maibutnikh uchyteliv pochatkovoї shkoly do vzaïemodii z uchastnykamy osvitnoho protsesu yak aktualna problema profesiïno-pedahohichnoi osvity [Formation of the readiness of future primary school teachers to interact with participants in the educational process as an actual problem of professional and pedagogical education]. *Theory and methodology of professional education*, Vol. 22 (4), pp. 131–134. Available at: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2020/22/part_4/28.pdf. [in Ukrainian].

4. Yepikhina, M. (2022). Sutnist ta struktura hotovnosti maibutnoho vchytelia do partnerskoї vzaïemodii v pochatkovii shkoli [The essence and structure of the future teacher's readiness for partnership interaction in primary school]. *Pedagogical education: theory and practice. Psychology. Pedagogy*. No. 38 (2), pp. 36–43. DOI: <https://doi.org/10.28925/2311-2409.2022.386> [in Ukrainian].

5. Kobernyk, H. & Kobernyk, O. (2022). Profesiïna pidhotovka maibutnikh uchyteliv do pedahohichnoho partnerstva z subiektamy osvitnoho protsesu [Professional training of future teachers for pedagogical partnership with subjects of the educational process]. *The multidisciplinary international magazine "Věda a perspektivy"*. No. 5 (12), pp. 106–117. Available at: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vp/article/view/1576> [in Ukrainian].

6. Kuzemko, L.V. (2021). Dosvid formuvannya hotovnosti do partnerskoї vzaïemodii u maibutnikh uchyteliv pochatkovykh klasiv [The experience of forming readiness for partnership interaction among future primary school teachers].

Pedagogy of creative personality formation in higher and secondary schools. No. 78, pp. 198–203. Available at: <http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2021/78/37.pdf>. [in Ukrainian].

7. Petruk, L. (2023). Samostiina robota studentiv u konteksti formuvannya profesiïnykh kompetentnosti maibutnikh uchyteliv [Independent work of students in the context of formation of professional competences of future teachers]. *Youth & market*. No. 1, pp. 108–112. Available at: <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/273460/270062>. [in Ukrainian].

8. Sevastiuk, M.S. (2022). Pidhotovka maibutnikh uchyteliv pochatkovoї shkoly do roboty z batkamy v umovakh zmishanoho ta dystantsiïnoho navchannia molodshykh shkolariv [Training of future primary school teachers to work with parents in the conditions of mixed and distance learning of junior high school students]. *Scientific notes: coll. of science Art. Kyiv*, Vol. CLIII (153), pp. 137–147. Available at: <https://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/38840>. [in Ukrainian].

9. Sinelnykova, N. (2018). Pidhotovka maibutnikh uchyteliv pochatkovoї shkoly do pedahohichnoi vzaïemodii z batkamy zasobamy IKT [Preparation of future primary school teachers for pedagogical interaction with parents by means of ICT]. *Information technologies and teaching aids*. Vol. 67. No. 5, pp. 226–238. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ITZN_2018_67_5_20. [in Ukrainian].

10. Shcherbakova, N. & Yaroshchuk, L. (2023). Profesiïna pidhotovka vchytelia pochatkovoї shkoly do spivpratsi z batkamy uchniv [Professional training of primary school teachers for cooperation with parents of students]. *Herald of Cherkasy University. Ser. Pedagogical sciences*. No. 2, pp. 185–190. Available at: <https://ped-ejournal.edu.edu.ua/article/view/4814>. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 20.05.2024

“Коли вам здається, що ціль недосяжна, не змінюйте мету – змінюйте свій план дій”.

*Конфуцій
давньокитайський філософ*

“Без ідеалу немає стержня людської особистості ... Самовиховання – це перш за все прагнення, вимір самого себе високою міркою. І дуже важливо, щоб одиницею виміру стало життя мужніх людей”.

*Василь Сухомлинський
український педагог*

“Найтихіші слова – ті, що приносять бурю. Думки, які ступають голубиними кроками, керують світом”.

*Фрідріх Ніцше
німецький філософ*

